Kistelek Városi Önkormányzat részvétele a geotermális workshopon – HU03-0001-Bilat-A-2017

Beszámoló – Nagy Sándor

Nagy Sándor Kistelek Város polgármestere vagyok, 2017. szeptember 18-22 között Kácsor Péter és Domonics János munkatársakkal Izlandra utaztunk, ahol a „Geotermális workshop Izlandon önkormányzatok számára" című szakmai program került megrendezésre. Egy olyan országba, szigetre látogattunk el, amely már 2015-ben 90%-ban geotermális energia felhasználással büszkélkedett. A Kistelek Városi Önkormányzat részvétele a geotermális workshopon című és HU03-0001-Bilat-A-2017 azonosító számú pályázatunkat a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, mint Program Operátor sikeresnek minősítette, így Kistelek mellett 9 magyarországi önkormányzat (Bonyhád, Budapest, Kaposvár, Nyíregyháza, Szarvas, Szeged, Veresegyház, Csongrád és Miskolc) 27 döntéshozó pozícióban lévő, illetve mérnöki és menedzseri feladatokat ellátó tisztviselője vehetett részt a workshopon, amelyet az Európai Gazdasági Térség Finanszírozási Mechanizmus (EGT-FM) 2009-2014 Megújuló energia (HU03) programterület Kétoldalú Kapcsolatok Program szintű Alapja finanszírozott. A geotermikus energia használatához és hasznosításához szükséges alapismeretek elsajátítását célzó, kapcsolatépítést és hosszabb távú együttműködés kialakítását elősegítő, gyakorlatorientált, 3 naposra tervezett képzés megvalósításában a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, mint Program Operátor, valamint az Izlandi Nemzeti Energia Hatóság, mint Donor Partner vett részt. A megvalósítást az EGT Alap Megújuló energia (HU03) program Kétoldalú Kapcsolatok Program szintű Alapja 134.900,- Eurós támogatással, 100%-os támogatási intenzitással támogatta. Az EGT FM 2009-2014 Megújuló energia (HU03) területe a megújuló energiaforrások alkalmazásának előmozdítását, a megújuló energiával kapcsolatos tudás- és ismeretátadást, illetve a szemléletformálást tűzte ki célul, keretében a bilaterális szakmai kapcsolatok erősítésén túl, csaknem 1,5 milliárd Ft értékben, 610 millió Ft támogatás kihelyezésével négy projekt valósult meg.

A résztvevő önkormányzatok mindegyike évek óta különböző célokra használja a termálvizet tehát geotermikus potenciállal rendelkezik és elkötelezett a geotermikus erőforrások megújuló energiaforrásként való felhasználásában.

A három napos szakmai konferencia első két napja előadásokkal telt, a harmadik napon pedig a valóságban is bemutatták hogyan is használják ők a termálvizet elsősorban fűtésre, de a helyszínek közötti utazások alkalmával lehetőségünk volt bepillantást nyerni a különleges izlandi tájba, természeti képződményeibe is.

Az Izlandi Nemzeti Energia Hatóság (Orkustofnun) épületében tartották az előadásokat, amelyek szünetében írásos tesztek kitöltésére kértek minket. Elsősorban azért, hogy képet kapjanak a jelenlévő városok geotermális energia felhasználásról, de egyben minket is arra sarkaltak, hogy az elhangzott jó gyakorlatokat beépítsük gondolkodásunkba. Az elhangzott témák többek között a hatékony megújuló energia politika megalkotásáról, az izlandi és a magyar jogszabályi háttérről, a geotermális szektor pénzügyi támogató rendszeréről, a visszasajtolás nehézségeiről is szóltak. De bemutatták az izlandi geotermális szektor történelmét is, honnan indultak, hova jutottak és megismerhettük a magyarországi Nemzeti Fejlesztési Minisztérium megújuló energia osztályának munkáját is. Lehetőségünk volt meghallgatni számos izlandi geotermális energiával foglalkozó vállalkozást is.

Jonas Ketilsson az Izlandi Nemzeti Energia Hatóság vezetőjétől megtudtuk, hogy náluk az elsődleges prioritás a helyiségek fűtése, majd csak ezek után következnek az üvegházak és az uszodák fűtései. De hóolvasztásra és egyéb ipari (pl. halászat, alumínium ipar) felhasználásra is egyre több olcsó geotermális energiát tudnak biztosítani. Meglepő volt számomra is, hogy mekkora adatbázissal rendelkeznek más országok – köztük Magyarország - megújuló energia felhasználásáról, készletéről. Sajnálattal hallottuk, hogy Magyarország a 2020-ra kitűzött céljait a megújuló energiaforrások területén nem fogja elérni.

Izlandon már 1953-ban hoztak olyan törvényt a parlamentben, hogy a beruházások 80%-át az állam fizeti, mivel a termálfúrások nagyon tőkeigényesek és kockázatosak és nagyon nehéz találni banki finanszírozást a próbafúrásokhoz. Az állami támogatás és a magántőke a tesztfúrások megindításának egyedüli lehetősége, ezt már Izlandon régen felismerték, ezért is ilyen sikeresek a megvalósult beruházások terén. Magyarországon is ezt az utat kellene követni a semleges jogi háttér biztosításával és a felesleges bürokrácia csökkentésével.

Érdeklődéssel hallgattuk az előadásokat és alapvetően egyet értettünk abban, hogy a magyarországihoz képest jóval egyszerűbb szervezeti/intézményi/hatósági struktúra megkönnyíti a geotermális beruházások megvalósítását is. Ugyanakkor leszögezhető, hogy mind lakosságszámban, mind településszámban hazánknál meglehetősen kisebb országban ezt nyilvánvalóan könnyebb is felépíteni és működtetni.

Az előadók gyakran tettek utalásokat, mutattak be példákat nem csak Magyarországról, hanem szerte a világból. Sok információ, adat állt rendelkezésükre és ezekből az esetek többségében jó következtetéseket vontak le, megfelelő elemzéseket készítettek.

Egy előadás kapcsán azonban kifejeztem egyet nem értésemet és kritikával illettem az előadót, maga a téma generált is egy vitát, mert – a többi előadástól eltérően – nem volt elég alapos ismerete a hölgynek az itthoni jogszabályi helyzetről, illetve az előzményekről. Nehezményezte, hogy egyrészt nagyon összetett és komplex a jogi szabályozás háttere, több vonatkozó jogszabályt együttesen kell alkalmazni és nagyon nehéz dolga van egy befektetőnek ha geotermális energiahasznosítási projektbe szeretne beruházni. Másrészt erős kritikával illette azt, hogy a 2500 méternél mélyebben fekvő termálvíz kitermelésére más eljárás és más szabályozás vonatkozik. Ennél a pontnál kértem szót és kifejtettem, hogy ennek mi az oka. Országgyűlési képviselői időszakom alatt a Gazdasági Bizottság megújuló energiák hasznosításával foglalkozó munkacsoportjának tagjaként magam is tevékenyen részt vettem abban a jogalkotási folyamatban, amellyel sikeresen akadályoztuk meg, hogy a baloldali kormányzat eladja a termálvagyont, főleg a mélyebb rétegekben húzódó termálkincset. A vízbázis védelme, megőrzése érdekében került be a jogszabályba ez a módosítás, így sikerült megőrizni ezt a nemzetgazdasági potenciált. Tény, hogy ezáltal 2500 méter mélységig érdemes csak beruházásban gondolkodni – mondhatjuk ezt leegyszerűsítve. Ugyanakkor nagyon pontos geológiai felmérések, térképek állnak rendelkezésünkre arról, hogy hol és milyen mélységben, rétegben található kitermelésre alkalmas termálvíz. Felszólalásom végén megkértem Hanna Bjorg Konradsdottir előadó hölgyet, hogy inkább javaslatokat, tanácsokat fogalmazzon meg a részünkre, hiszen elsősorban ezért érkeztünk az országukba.

Mindezek ellenére az előadásokról összességében elmondható, hogy felkészült előadók tartották, akik rengeteg információval, adattal rendelkeznek a világ szinte összes olyan térségéről, országáról, ahol fellelhető termálvízkészlet. Több alkalommal mutatták be és hívták fel a figyelmet a komplexitásra, azaz a termálvíz többlépcsős hasznosítására, formálva ezzel kicsit a látásmódunkat is. Bennünk volt az a kettősség, hogy egyik részről könnyű nekik, hogy ilyen potenciállal rendelkeznek, ugyanakkor jól oldották meg a szabályozást, hogy ezt megfelelően hasznosítani is tudják. Másrészről az egyszerűbb hatósági/hivatali struktúrával – kevesebb lakosú és településszámú ország lévén – könnyebb dolguk volt ennek kialakításában, mint nekünk Magyarországon.

Érdekesnek, de egyben megdöbbentőnek találtuk az elméleti előadásokat követő szakmai kirándulásokat, bemutatott helyszíneket is. Lenyűgöző volt Gunnuhver közelében a „Hot spring”-terület, ahol több forró vizes gejzír tör utat a felszínre. A közeli, meredek sziklás tengerpart a világítótoronnyal a mai napig előttem lévő kép. A monumentális Hellisheidi erőmű nem csak műszaki, mérnök végzettségű embernek, de még laikusnak is erőteljes élményt jelent. Külön hangsúlyt fektettek az építésnél arra, hogy az erőmű látogatható legyen, mások is megtekinthessék eme nagyszerű mérnöki alkotást. Érdekes volt az Izlandi Mezőgazdasági Egyetemen tett rövid látogatás is, noha nekem, a fóliás-üvegházas kertészet egyik hazai központjából érkező polgármesternek sok újat nem tartogatott, hacsak azt nem, hogy klasszikus trópusi növények is megélnek ott, egyfajta mini „botanikus kertben”. Azt azért megállapítottuk, hogy az itthon termesztett, sokkal több természetesen napfényből táplálkozó zöldségeinknek jobb íze van.

Ellátogattunk még több cég központjába, többek között a Mannvit vagy éppen a Verkís vállalatokhoz. Utóbbinál bemutatták nekünk a Kínában 2005 óta zajló beruházásukat, érdekes előadás keretében.

Összefoglalva elmondható, hogy tartalmas, érdekes öt napot töltöttünk ebben a gyönyörű országban és külön köszönjük a vendéglátóinknak, hogy lehetővé tették a mindenkinél nagy tetszést kiváltó rövid kirándulást az utolsó napon.

Készítette: Nagy Sándor polgármester